Lieksan kaupungin lausunto valtioneuvoston asetuksesta kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen muuttamisesta

Hyvinvointilautakunta 22.09.2026 § 133
544/03.00.00/2026

Valmistelija Sivistysjohtaja

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Lieksan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen (872/2024) muuttamisesta.

Valtioneuvoston asetukseen esitetään tehtäväksi muutoksia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjausten sekä hallituksen sopimien säästöjen toteuttamiseksi.

Tausta
Valtioneuvoston asetuksessa säädettyihin laskennallisen korvauksen määriin tehtäisiin tasoleikkauksia hallituksen sopimien säästöjen toteuttamiseksi. Lisäksi asetusmuutoksella toteutettaisiin hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 192/2024 vp) yhteydessä sovittu kompensaatio, jossa hallituksen säästötavoitteen ylittävä osa kompensoidaan Manner-Suomen kunnille vuosina 2027 ja 2028 nostamalla laskennallista korvausta asetuksella niin, että kuntien talouteen kohdistuvat leikkaukset (perustoimeentulotuen korvaamisesta luopuminen) eivät ylitä keväällä 2024 kehysriihessä sovittua säästötavoitetta. Asetusmuutoksella toteutettaisiin kompensaatio vuodelle 2027.

Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Kirjauksen toteuttamiseksi osana kunnille maksettavaa laskennallista korvausta oleva työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirrettäisiin osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, mikä vaikuttaisi kunnille maksettavan laskennallisen korvauksen suuruuteen.

Lisäksi hallituksen esityksessä kotoutumislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026 vp) esitetään, että kotoutumislaissa säädetyistä toteutuneiden kustannusten mukaan ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta luovutaan ja hyvinvointialueille siirretään rahoitusta kyseisten kustannusten korvaamiseksi niiden yleiskatteelliseen rahoitukseen. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle kyseinen korvaus sisällytettäisiin jatkossa asetuksessa säädettyyn laskennalliseen korvaukseen.

Hallituksen esityksessä (HE 74/2026 vp) esitetään myös, että Manner-Suomen kunnille kotoutumislain mukaan myönnettävästä valtionosuudesta kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön järjestämiseen luovutaan. Vastaavasti myös valtioneuvoston asetuksesta kumottaisiin kohta, jossa säädetään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle kotoutumista

edistävään monialaiseen yhteistyöhön maksettavasta laskennallisesta erityiskustannuskorvauksesta.

Tavoitteet

Valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla tavoitellaan julkisen talouden säästöjä. Asetusmuutoksella toteutetaan lisäksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain valmistelun yhteydessä sovittu kompensaatio.

Muutettavissa yksikkökohtaisissa laskennallisissa korvauksissa on huomioitu seuraavat laskennallisten korvausten kokonaismäärään liittyvät muutokset:

1. Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtyminen osaksi kuntien valtionosuusrahoitusta (- 24,813 milj. euroa)

2. Hallitusohjelman kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistamiseen liittyvät laskennallisiin korvauksiin vuonna 2027 kohdistuvat säästöt (-2,273 ja -5,173 eli yhteensä - 7,446 milj. euroa)

3. 18 vuotta täyttäneiden henkilöiden laskennallisen korvauksen alentaminen (-1,8 milj. euroa)

4. Hallituksen syksyn 2025 budjettiriihen päätös laskea laskennallisia korvauksia alkaen vuodesta 2027 (- 30 milj. euroa)
5. Vuosille 2024-2025 sovittujen määräaikaisten laskennallisten korvausten säästöjen päättyminen

6. Kompensaatio kunnille budjettiriihen säästötavoitteen ylittävästä osasta liittyen perustoimeentulotukeen (+ 9 milj. euroa)

7. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettava korvaus ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista (+ 9 519 euroa).

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta viimeistään 30.9.2026.

Lieksan kaupungin lausunto

Lieksan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa valtioneuvoston asetuksesta. Lausunnolla olevalla asetuksella tehdään jatkuvaksi vuosille 2025 ja 2026 toteutetut säästöt (perustoimeentulon korvauksesta luopuminen). Mainitut säästöt ylittivät valtioneuvoston vuonna 2024 asettaman säästötavoitteen, joten sitä kompensoidaan kunnille laskennallisten korvausten kautta vuosina 2027 ja 2028, jonka aikana osa laskennallisista korvauksista on korkeammalla tasolla kuin vuodesta 2029 lähtien tulee olemaan. Kompensaation toteuttaminen on kunnan kotoutumistoimien toteuttamisen kannalta positiivinen asia ja auttaa rahoituksen muutokseen sopeutumisessa.

Kotoutumisen edistämisen korvausperusteiden ja -tasojen muutokset vaikeuttavat kotoutumisen pitkäjänteistä suunnittelua ja toteutusta, kun samanaikaisesti korvausten perusteena olevien kotoutumisasiakkaiden määrä voi pienissä kunnissa vaihdella voimakkaasti. Laskennallisten korvausten tasoleikkaukset pienentävät kunnan mahdollisuuksia maahanmuuton hyötyihin esimerkiksi heikentämällä osaavan työvoiman ja perheenjäsenten kotoutumista edistävien toimien laatua, jolloin kiinnittyminen paikkakunnalle vaarantuu.

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen (872/2024) muuttamisesta.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen (872/2024) muuttamisesta.
Lisätietoja	Sivistysjohtaja Jarkko Rieppo, p. 040 1044 101, sähköposti jarkko.rieppo(at)lieksa.fi
Jakelu	Työ- ja elinkeinoministeriö / Lausuntopalvelu.fi